SAtius esset, mille mori Principes, quam talem unicum succumbere morti, *in quo tota spes nostra consistit.* Et revera, si gloriosus ille Princeps debitum humani persolveret generis, nulli dubium, quin prioribus malis posteriora fierent ampliora. Hæc igitur causa est mei inexplebilis doloris, timor videlicet de infortunato filii mei successu, pro quo mihi cura non modica, gemitus & suspiria innumera, cum ipse me manu teneat, *& ad statum pristinæ religionis reformare* suspiret & anhelet.

Reformaturus Ecclesiam erat Sigismundus.

DISTINCTIO VIII.

De discordia, inter Cardinales & alios nationum prælatos in Concilio Constantiensi suborta.

DOlens doleo, & dolore multo stimulor, doloribus dolores augens, cum pridie à veridicis audierim *mala novella*, auribus auscultantium satis horrida. Unde horresco nimis propter famam, quæ crudeli famatur infamia, nec poterit sileri tam publica fama, unde generantur scandala multa in plebe & clericis. Scandalosum quidem nomen, & sine nomine nominandum volat per aëra. *Invidia* devoravit charitatem, pacemq; fœdavit *discordia.* Libet, ut in congregatione sit charitas, pax & amor: Sed non licet, ut sint jurgia, æmulationes, rixæ & cætera hujusmodi, quæ charitatem offendunt. Patres convocavit charitas, fratres amor, & reliquos pax sincera. Omnes enim, quos tantum opus arduum conjunxit, quinimo divinum, dilectionis nodo colligari debent.

Invidia & discordia in Concilio Const.

Sed scriptura teste, *cum die quadam venissent filii Dei, ut assisterent coram Domino, affuit inter eos Sathan.* Sathan *adversans* interpretatur. Hic namque fratres & Dei filios pacificos adversarios facit & inimicos, odia seminans & discordias movens.

Hic verissime *in congregatione Constantiensi* cognoscitur guerras & rixas concitare, ne inter se concordare valeant, ad quos *sanctæ reformationis onus & opus* spectare videtur. Sunt enim alterius contra alterum clamores, jurgia, contumeliæ, & hujusmodi, quæ sine diabolico instinctu esse nequaquam possent. Per quæ tantum *reformationis negotium in capite & in membris* summopere retardatur.

Reformationis opus in Concilio dissidiis impeditum.

Reformatio in capite & in membris quæsita.

Hæc igitur sunt, sponse mi dulcissime, quæ animum pulsant meum, tibi per me proposita, & sic sat ventilata. Ad quæ, si poteris, aut volueris respondere, audiam patienter.

LIBER OCTAVUS.

De difficillimis ac intricatissimis negotiis in Concilio Constantiensi tandem compositis ac confectis.

METRUM.

De Spe meliorum Ecclesiæ fatorum ex Concilio Const.

OMnia corde tuo quæ fixa fuere, tulisti,
Et cum mœrore fers singula, vulnere tristi.
Quæ sermo præsens tollet, per cordis amorem,
Ut lætam te sic faciam, tollendo dolorem.
Tela tibi missa tollam sermone pudico.
Ut mihi complaudas, velut omnis amicus, amico.
Et velut auroram te sponsam surgere cernes,
Et terrenarum tu rerum præmia spernes.
Assumes scutum, quod te defendat ab ense,

Tuq;

Tuque statu firmo gustabis dulcia mensæ.
Potabis mustum, cum melle meo renovatum.
Pinguia tu comedes, & dulce cadens tibi gratum.
Tu mihi dilecta, pariterque columba pudica,
Tota suavis eris, & dulcis, semper amica.
Te sponsam sponsus per secula semper amabo,
Moribus & vita sinceris te renovabo.

PROSA LIBRI VIII.

De arduis rebus in Concilio transactis, ipsoque Concilii Constantiensis ingruente fine.

DISTINCTIO I.

De JOHANNIS XXIII. Pontificis, in Concilio Constantiensi à sede Papali deturbati ac dejecti, miseris satis.

GRatanter, imo lætanter & patienter sustinui, ut ediceres omnia & singula, quæ cor tuum vulnerabant, & præ quibus anxiabaris in spiritu tuo. Nam perspiciebam in vultu tuo mirandas sat mutationes, è quibus spiritus tui eliciebam amaritudinem, & tibi condolui, eo quod nimis in viribus corporis totius exæstuabas, tota tristitiis plena. Nolui tamen interrumpere sermones oris tui, ne in tali luctamine magis deficeres, quam proficere videreris. Expectavi igitur finem sermonis, donec ipsa diceres finem affuisse, & me ad loquendum tuis labiis provocares. Sigillatim ergo tuis satisfaciam sermonibus, quos revera summa providentia atque prudentia proponebas. Nec volo, ut intelligas, me contra te sentire, quod aliquid stulte aut insipienter locuta fueris, sed omnia providenter atque sapienter in medium deduxisti.

Turpis fuga Johannis XXIII. è Concilio. Primum ergo, quod te movet, est *recessus* JOHANNIS *de Constantia*, scandalosus, & infamatorius, schismatis confortativus, & unionis sanctæ impeditivus. Revera sic erat, ut sapienter proposuisti.

Citatus. Sed nosse te volo, eundem *Johannem* per sacrum concilium *citatum* per edictum. *Reversus.* Qui non longe post *reversus est Constantiam.* Ubi secundum nominis sui proprietatem actum est. Nam *Balthasar judicium Dei* interpretatur, vel *judicavit me Deus.* *Judicatus.* Ut vere dicere potuerit: *Justus es Domine, & rectum judicium tuum.* Et iterum: *Omnia quæ fecisti, in vero judicio fecisti.*

Videns igitur, se non posse ultra fugere, sed omnino coacte reversurum, propter potentiam *Serenissimi Principis*, filii tui meique, SIGISMUNDI, arctatus nimis, ut Saul, cum ab illo recessisset Spiritus Domini, dixit ad Pithonissam: *Suscita mihi Samuelem:* Sic & ipse miserandus homo gratiam petiit, scribens Regi Romanorum in hunc modum inter cætera: *Ad te, tanquam unicum post Deum spei nostræ refugium, dirigimus desideria cordis nostri, ad te devotissimas preces pro dilectione dilectionem inquirentes effundimus, obsecrantes per viscera misericordiæ Jesu Christi: Memor esto verbi tui, in quo nobis spem dedisti. Hac nos consolare in humilitate nostra. Et si sive cum causa, sive sine causa, cum iratus fueris, misericordiæ recorderis, nomenque egregium clementiæ, in hoc casu ne pati patiaris instantiam. Sed qui aliis offensoribus atrocissimis parcendo te liberalem habere consueveras, parcere quoque nobis & misereri ne spernas. Ne, quæsumus, pietatis tuæ præclaro titulo notam crudelitatis inferri permittas. Potes itaq;, si velis, & ut velis deposcimus, erga sacrum concilium, quod tua sapientia, tuaque potentia tanquam firmissimum fundamentum suffultum, tuis intercessionibus operari, ut tui contemplatione honoris personam nostram habeant recommendatam, & unione Ecclesiæ semper salva, honorem, famam ac statum nostros, post dimissionem papatus quam pridie obtulimus, atque dudum aliquo-*

Supplices literæ Johannis XXIII. ad Sigismundum Imperatorem.

quoties in manibus tuis posuimus, quantum possibile fuerit, salvare & custodire dignentur. Et alia salutem nostram respicientia prosequaris magnifico cum effectu.

Sed revera hæc *petitio parum profuit*, fortasse tantum, quantum *oratio Saul*, qui & pro se Dominum precabatur, & alii pro eo, sed inexauditus permansit.

Ista enim supplicatione non obstante, *sacrosancta generalis Constantiensis Synodus*, in Spiritu Sancto legitime congregata, *sententiam definitivam protulit*, pronunciavit, decrevit, & declaravit, *recessum* per præfatum Dominum *Johannem Papam XXIII à civitate Constantiensi*, & dicto sacro *generali Concilio*, clandestine, de nocte, hora suspecta, in habitu dissimulato & indecenti factum, fuisse & esse *illicitum*, Ecclesiæ Dei, & dicto Concilio notorie *scandalosum*, pacis & unionis ipsius Ecclesiæ turbativum & impeditivum, schismatis inveterati nutritivum, à voto, promissione & juramento, per ipsum Dominum *Johannem Papam* Deo & Ecclesiæ, ac huic sacro Concilio præstitis, deviativum: Ipsumque Dominum *Johannem Papam Simoniacum* notorium, bonorumque & jurium nedum Romanæ sed aliarum Ecclesiarum, & plurium aliorum locorum piorum *dilapidatorem* notorium, malumq; spiritualium & temporalium Ecclesiæ administratorem & dispensatorem, fuisse & esse: Suis detestabilibus *inhonestisq; vita & moribus*, Ecclesiam Dei, & populum Christianum notorie scandalizasse, & scandalizare: Postq; monitiones debitas, & charitativas, iteratis & crebris vicibus eidem factas, in præmissis malis *perseverasse*, seque ex hoc notorie *incorrigibilem* reddidisse: Ipsumque propter præmissa & alia crimina in processu dictæ causæ contra eum deducta & contenta indignum, inutilem & damnosum à papatu & omni ejus administratione spirituali & temporali amovendum, privandum & deponendum esse.

Fuga Johannis XXIII. è Concilio, publice damnata.

Johannes Papa Simoniacq.

Dilapidator sacrorum.

Scelerat', Scandalosus, Pertinax, Incorrigibilis.

In Concilio damnatus

Sic *eum sancta Synodus* amovit, privavit & *deposuit*. Hinc etiam eadem sancta synodus inhibuit universis Christi fidelibus, ne eundem à papatu sic depositum de cætero Papam nominent, aut illi tanquam Papæ adhæreant seu obediant quovis modo.

A sede Papali depositus.

Unde & idem *Johannes* in majorem & evidentiorem vindictam, *positus est in custodia* loco carceris, in qua ad standum & morandum damnatus est usque ad tempus, quo sacro Concilio videbitur illum pro aliis suis criminibus puniendum, secundum quod rigor justitiæ, vel misericordiæ ratio persvadebit.

Incarceratus.

Ex his, sponsa dilectissima, patenter tibi ad primam tuam rationem me æstimo respondisse, & omnia, quæ mentem tuam vel timore aut tremore pupugerunt, efficaciter abstulisse.

DISTINCTIO II.

De FRIDERICI, AUSTRIÆ DUCIS, profugi ac depositi Papæ Johannis XXIII. protectoris infelicis, tristibus fatis.

Secundo proposuisti loco timorem, potentiam, & manum armatam *Ducis Austriæ*, qui revera & indubitanter *Princeps magnus* asseritur. Cujus tantum formidabas violentiam, ut ipse per ducatum suum, nolente etiam inclito & devotissimo Romanorum Rege, *Johannem* educeret.

Friderico Austriæ Dux Johannem Papam è Concilio liberavit.

Ex præcedentibus luculente claret, hæc non ita se habuisse. Quod, cum fortis armatus custodit domum suam, in pace sunt omnia, quæ possidet: Cum autem supervenerit fortior, spoliabit illum, & tollet, quæ voluerit. Fortis itaque armatus *Dux* erat, qui *Johannem* ducebat: Sed cum *Rex Romanorum* cum suis obvenerat, spoliabat spoliantes, & captivavit personas, & cepit munitiones fortissimas, *Ducem cum Johanne* exterminando.

Unde tanta mota sunt *bella*, tam dura facta sunt verbera, ut *Dux* perdiderit XL. civitates, castra & oppida, vel citra. Erat namq; septem exercitibus circumdatus ducatus Austriæ, & prævaluit *David* funda & lapide contra Goliath.

Friderico bello petitus.

Sentiens vero ac intelligens *Dux* præfatus, se simpliciter eradicandum,

Accepit Friderico A. Dux salvum conductũ. Constantiam rediit.

per *Serenissimum Principem Ludovicum, Ducem Bavariæ, Comitem Palatinum*, Regisque Franciæ Ambasiatorem, salvum sibi obtinuit dari conductum. Quo adepto, personaliter *adiit Constantiam*, & assumtis inclitis & serenissimis Principibus, *Duce Bavariæ, Burgravio Nuremburgensi, & Comite magno de Hungaria*, reliquisque Principibus, flexis genibus coram devotissimo Domino *Romanorum Rege*, & deputatis nationum prostratus, instantissime gratiam & misericordiam imploravit. Submisit igitur personam suam, Civitates etiam & oppida cum castris omniaque bona sua, tam mobilia quàm immobilia, Regiæ majestati.

Supplex factus Sigismundo Imper.

Tenor igitur literæ, in qua se suaq; devotissimo *Regi Romanorum* subjecit, sequitur in hæc verba:

Diploma Friderici Austriæ Ducis Sigismundo devoti.

Nos FRIDERICUS Dux Austriæ &c. Quod cum serenissimi Principis SIGISMUNDI REGIS &c. indignationem inciderimus, venimus in propria persona ad conspectum dicti Domini Regis Constantiam, & nos, personam nostram, territoria, homines, civitates, fortalitia, & quicquid habemus & tenemus, nihil excepto, ad suam regalem gratiam dedimus & posuimus, damus & ponimus, vigore præsentium. Taliter, ut ipse nobiscum, & cum eisdem facere & dimittere possit pro suæ regalis libito voluntatis. Quicquid etiam qualibet persona, vel personæ Ecclesiasticæ vel secularis, nobiles vel ignobiles, in quacunque dignitate vel statu constitutæ, nemine excepto, contra nos habent actionis pro quacunque causa, nulla excepta, hoc totaliter posuimus & dedimus in arbitrio dicti Domini Regis, sic & taliter, ut quicquid ipse Dominus noster in hujusmodi jusserit, ordinaverit, ac dictaverit pro sua voluntate per nos erga quemlibet faciendum, ut istud facere, adimplere & finire debemus. Et inferius: *Nos etiam volumus & debemus in obstagio Constantiæ manere, quousque omnes & singuli officiales, cives & incolæ munitionum, civitatum & territoriorum in Suevia, Alsatia Rheni, Brisgovia, comitatu Tirolis, circa Athesim & Valle dicta Intal, præfato Domino nostro Regi & imperio sacro fidelitatem promiserint, & juraverint ad sancta Dei Evangelia ipsum respicere & sibi obedire, donec omnia & singula promissa per nos totaliter & effectualiter facta fuerint & adimpleta. In quo etiam præfati Domini Regis simplicibus literis, verbis aut intimationibus absque alia probatione debent contentari. Aut quousque idem Dominus noster Rex eosdem fidelitatum, promissionum & juramentorum hujusmodi per se vel suas literas nunciaverit absolutos. Et in casu, quo præmissa in toto vel in parte non faceremus, & adimpleremus, seu quomodolibet contraveniremus, quod Deus avertat, ex tunc præfatæ civitates, munitiones, territoria, & homines nostri præfato Domino Regi nostro, & sacro imperio totaliter devolventur, & deinceps eidem tanquam justo, ordinario, & naturali Domino suo subjicientur & obedient, nostra & cujuslibet alterius conditione non obstante, omnibus fraude, dolo, cessantibus totaliter in præmissis. Hæc omnia jurat, & in majorem certitudinem rogat Dominum LUDOVICUM DUCEM BAVARIÆ, & BURGRAVIUM de NURENBERGA &c. ut prædicta sigillarent.*

E concilio iterum abiit Fridericus.

Sed his sic factis, *Dux* præfatus *recessit de Constantia*, & contra sacrum concilium literam scripsit patulam Valvæ sancti Stephani impressam, in qua eidem falsitatis ac injustitiæ notam imposuit, quasi sacrosancta synodus præfato Duci justitiam denegaverit, & obturaverit illorum ora, qui per justitiæ rigorem pro ipso volebant advocare.

Concilium oppugnavit.

Sed post perditionem castrorum, munitionum & oppidorum alia vindicta percussus est, videlicet maledictionis jaculo usque ad secundam generationem, quam suis exigentibus meritis merebatur. Patet ergo, ad id tibi responsum, quod altero loco recitabas.

DISTINCTIO III.

De supplicio, animositate ac devotione Hieronymi Pragensis, in Concilio Constantiensi exusti.

Tertio

TErtio & quarto de duobus *hæresiarchis* materiam exposuisti, quos, quorumque complices extimuisse te, elocuta es, acsi illi sanctam & desideratam valeant impedire unionem. Et in hoc quidem multum frustraris, nimis anxia & timorosa. Id enim, quod illi contra sanctam Romanam machinantur Ecclesiam, suo tempore sedabitur, & luent coërciti justa, quam merentur, vindicta. Non enim tam lucida, tamque clarens unquam etiam in statu tuo radiosissimo extitisti, in quo persecutiones aut hæreticorum aut tyrannorum perpessa non fueris, sic quoque usque in mundi terminum aut illorum infestationes, aut istorum tyrannides patieris. Ob hoc igitur ne doleas. Nosti enim, quod necesse sit, ut scandala veniant: Sed væ illi, per quem scandalum venit. Expedit enim, ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum.

Hussus & Hieronymus Pragensis Romanam Ecclesiam oppugnarunt.

Enim vero, quid prodest homini damnato, & in infernum detruso *pro martyre pictura?* Et quid obest cœlica regna tenenti rumor latronis, & iniquitatis nomen? Certe nihil. Et quod resistunt utrique potestati, sacerdotali videlicet & imperiali, non multum obstat: Sed tempore justæ vindictæ vindicabitur malitia illorum, quorum finis interitus, & pœna sempiterna vindicta perpetua. Horum etiam solet hic incipere pœna temporaliter infligenda, ut duret, quæ sequitur, sempiterna.

De Hussi martyrio pictura inter Bohemos.

Sed dimissis his, quæ de *Johanne Hus* proposuisti, qui *igne combustus* est, &, ut meruit, judicatus est, veniam ad illum impium, dico, *Hieronymum.* Qui post revocationem suam atque aliquando dignam pœnitentiam publice recidivavit. Quem ob suam frivolam diramque pertinaciam sacrum damnavit concilium, & tanquam putridum enormeve membrum à sanctæ Christianæ religionis corpore judicavit ejiciendum. Unde lata contra eum sententia.

Hus ustus.

Hieronymus Pragensis à Concilio damnatus.

Coronam dedecoris, coronam horroris, coronamque turpitudinis sibi oblatam manu sua tenebat, in hæc verba prorumpens: *Christus, Deus meus, corona pro me spinea coronatus est, & ego pro ipsius gloria hanc coronam portabo libenter.* Quibus per eum prolatis aliquantulum genu flexit, & resurgens cecinit: *Credo in unum Deum*, usque ad finem.

Coronatus infula Papyracea.

Gavisus in contumeliis.

Devotus.

Et assumtus est, ut ad ignem probandus accederet, cantans in via: *Christi virgo dulcissima*, usque ad finem.

Miserabilis igitur homo ille miserabiliter incedens omnibus erat miserandus, eo demto, quod sui ipsius noluerit misereri. Ductus itaque ad ignis incendium *vestibus suis spoliatus est*, & ad ignem applicatus.

Vestibus spoliatus.

Cumque jam nudus staret flammis circumdatus, & æstuantibus lignis caleret, canere cœpit: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.* Et dum, *redemisti nos*, diceret, fumus flammivomus infelicem extraxit animam. Sicq; miser ille hæreticus miserandum baratro spiritum tradidit, & dedit perpetuo comburendum.

In rogo cantavit.

Ultima vox.

Per ista, quæ breviter posui, ad objecta mihi me sane opinor respondisse.

DISTINCTIO IV.

De impenso ALPHONSI Regis Arragonum in pacem ac unionem studio, ejusdemque ad Concilium Constantiense missis Legatis.

QVinto loco lacrymabiles & miserabiles effudisti gemitus, & miseranda suspiria propter *insperatam Serenissimi Regis Arragonum mortem*, in cujus vita inevitabilis sanctæ unionis pax hærebat. Necem ejus deplanxisti dolorosam quidem, imo multum luctuosam. Quam & ego tecum non modo lacrymis tuis, sed spe futuri boni provocatus intime plangerem, & corde tenus defleremem, nisi *literæ*, quas sacrum recepit concilium, *filii ejus primogeniti*, ex parte me consolarentur.

Alphonso Rex Arragon. ad Conciliũ scripsit.

Qui quidem filius bene dignæ memoriæ ac sanctæ recordationis *Ferdinandi,*

nandi, omnia & singula, quæ pater concepit & incepit pro schismatis extirpatione, & unionis sanctæ pace, perficiet, & ad effectum plenum deducet. Mors igitur illius pretiosa est in conspectu Domini, qui revera, ut supra memorasti, ante felicis animæ suæ emissionem filio suo *Alphonso*, regni sui verissimo hæredi, & cæteris regni sui nobilibus ad se vocatis, tanquam principali, filio suo, commisit unionis sanctæ executionem, per nefandi & execrabilis schismatis extirpationem, mandans & exhortans, ut ad hoc opus & inceptum negotium fidelissime intenderet, ut ex hoc præcipuam apud Deum Patrem laudem mereretur, & apud homines dignus Ecclesiæ filius haberetur.

Ferdinandi Regis Arragon. testamentum pium pro reformatione Ecclesiæ.

O veræ testamentum pacis æternum. Et quis amore divino coactus lacrymas hæc audiens continere poterit? Quis tanti Regis devota præcordia non miretur? *Solent* enim *morituri patres successoribus filiis terrena commendare, spiritualia oblivisci.* Sed *hic* ante omnia miserabilem Christianæ religionis intuitus statum, ut per filium, quantum in eo est, restauretur, mandavit & hortatus est.

Cum igitur in superioribus interrogaveris, ad quid confugias, & in quem confidas, per jam præcedentia cepisti responsum: Ut, quod in morte illius sancti Regis absolutum est, per filium ejus redintegrari valeat, imo & firmari debeat, omnibus, dolo, falsitate, & fraude seclusis.

Hæc ita se habere verissime crede, neque in me falsitatis ullum senties piaculum, quia vera sive veritas. Unde ad cor tibi redeundum est, ut consolationes meæ lætificent animam tuam, & spiritum tuum multa propter pericula arefactum refocillent.

Subjicis etiam de non venturis, ut trepidas, *ambasiatoribus Regis Arragonum.* Propter quorum absentiam times, omnimodam, quæ speratur, non affuturam unionem. Sed inter ista te sollicitam & turbatam dulcissime consolabor. Crede mihi, cui si credideris, videbis gloriam Dei. Non dico: Ecce dies venient, & suscitabo David germen justum. Sed affirmo clamans: Advenisti desiderabilis *comitiva*, nobilis, ut pax Ecclesiæ reformetur.

Legati Regis Alphonsi ad Conciliũ venerunt.

Venerunt & intraverunt civitatem Constantiensem, *quinta die Septembris, anno à nativitate mea M CCCCXVI.* Humiliavit se serenissimus & inclitus *Rex Arragonum*, & misit *Ambasiatores* solennes solenni comitiva. Et se sacro concilio unierunt, & *fecerunt quintam nationem.* Ob hoc namque proprios dimisere lares, hac de causa patriam, parentes, cognatos & amicos, uxores, filios & filias reliquerunt.

Quinta in Concilio natio Hispanica.

Et quid amplius vis, ut fiat, quod per istum *juvenem Regem* non est factum? Patri suo obediens inventus est, ut longævus sit super terram, patri cœlesti pia inclinavit præcordia, pacem anhelans tuam, ut in regno patris cœlica pace fruatur. *Venerunt* igitur, qui venire desiderabantur, exibant terras, finesq; suos, quos exire sperabantur, & propinquæ factæ sunt semitæ sanctæ unionis, cujus oppositum tu pronunciando putasti. Debes igitur caput erigere, & in lætitiam post tristitias jucundata resilire.

Distinctio V.

De Benedicti XIII. S. Petri de Luna artibus ac fraudibus miseraque fortuna.

Vis, sponsa, respondeam, vis, ut tracto silentio lingua solvatur pendula, optas, labia ut moveantur mea, desideras, pulmonis stratum spiratibus impleri, cupis, me vocem eructare in clero atquevulgo. Scio te velle, & id satis optare, auremque tuam meis inclinandam sermonibus peroptime novi, ut forsan nonnulla tibi pandere possim latentia & occulta. Sed ob hoc noli me vexare, cum secreta nulla publicare valeam, quæ non noveris, O dulcissima sponsa.

Nempe *rebellio, dolositas* & *astutia atq; calli-*

Benedict9 XIII. maledictus. Ejus astutia, Impietas.

callida prudentia hujus *maledicti Benedicti* mundum sic resonant per universum, ut etiam pueri & adolescentes illius incredibilem testentur *pertinaciam*, & rebellionem fateantur.

Hic est *vir* ille *impiissimus*, à Spiritu diabolico deceptus, qui egressus decepit Achab. Huic assidet iniquissima *Jesabel, sensualitas* videlicet, dominans rationem.

Falsitas,

Ubi sunt, dic *Petre de Luna*, omnium hominum *nequissime*, literæ tuæ, ubi scripta tua, ubi verba tua, quæ scripsisti, quæ dictasti, quæ locutus es. Ecce, audi verba tua, quæ scripto mandasti. Oblitus es forsan, quæ *Paulo de Ursinis* scripseris. Noli credere, ea oblivioni tradita. Ecce ista sunt, quæ seqvuntur. *Nos*, inquis, *ulterioribus non parcentes laboribus aut impensis, parati sumus, in loco decenti & idoneo, ac utrique securo, cum eis, sublato mora dispendio, convenire, & dare operam talem, ut totus mundus cognoscat, quod per nos non stabit, quin vera unio in Dei Ecclesia* habeatur. *O verba vulpino plena dolo*! Cogitasti tu per te statuere locum ad eundum *tibi* sat facilem & securum, sed *aliis* impossibilem, gravissimum & non tutum. Si igitur ex intentione vera, non falsi cujusquam operculo hæc scripsisti, & peragere ac perficere voluisti, cur nunc in plenitudinis tempore per te *ad sacrum concilium Constantiense non accessisti*, ut vel in ultima senectute constitutus tantum bonum executioni, quantum in te est, donares, ut libere spiritus tuus infelix corpus tuum exire mereretur, nullo retardatus viæ tam anxiæ dispendio, cujus nunc periculo horrido molestaris & præpediris.

Dolositas.

Concilii contemptus.

Legatos ad Concilium non misit.

Aut si inveterata ossa tua infirmitati subdita fuere, *Ambasiatores tuos* tui ex parte quare non misisti? Quia, ut gloriatus es, laboribus aut impensis parcere noluisti.

Vel forte *locus* ille tibi decens aut securus non apparet. Cur ergo *tibi* magis quam *aliis* indecens est & insecurus?

Sed hæc acta sunt, ut impleretur scriptura, dicens: *A senioribus egressa est iniquitas.* Et iterum: *Filios enutrivi & exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Spernis matrem tuam, Petre.

Comparatio Petri de Luna cum Petro Apostolo. Petrus de Luna Christo adversus.

Non es *Petrus* ille, cui dixi: *Petre amas me?* Tu namque nunquam me dilexisti. Tu revera es *Petrus ille*, cui cum de passione mea, qua genus redimerem perditum, futura relaxarem, dixerat: *Noli Domine, sed parce tibi.* Tunc ajebam ad Petrum: *Vade retro Sathana, Recede à me, quod Diabolus es, aut Sathanas in te loquitur*, ut mihi suggeras, ne humanam propaginem damnatam liberarem. Tu revera es ille *Petrus*, cui Sathanas suggerit, ne papatui tuo & pontificatui prætenso resignes. Retro ergo ibis, quod *per sacrum generale Concilium maledictus deponeris*, & recipies pro benedictione maledictionem, & benedictionem tuam maledictionibus adimplebo, & cui benedixeris, erit ille maledictus.

In concilio deponendus.

Petrus de Christum negavit.

Tu es revera *Petrus ille*, qui *negasti Christum.* Sed non es ille *Petrus*, quem Christus respexit, qui conversus exibat & flebat amare: Quod tu permanes in malitia tua obstinatus & induratus.

Luna ne christum.

Impœnitens, temerarius,

Tu es *Petrus* ille, qui dixisti: *Domine paratus sum tecum in carcerem & mortem ire.* Ecce, tu dixisti, nolo expensis fatigari aut laboribus, donec unio fiat in Ecclesia Dei. Sed tempore, quo *ingruebat* pacis unio, & *reformatio* sponsæ meæ, clamasti: *Non novi hominem. Nescio quid dicis.* Rumores sanctæ unionis facti sunt tibi tonitrua Romana, & Frisonica bella.

Reformationis hostis.

Tu es *Petrus ille*, qui *ambulasti super aquas*, sed cum vidisti ventum validum, *timuisti.*

Tu es *ille Petrus modicæ fidei*, cum vires pro sancta firmanda unione sumere debueras, dubitasti. Et in hoc dubio, timeo, usque ad mortem permanebis. Ecce, *qualis Petrus est iste Petrus!*

Unionis & pacis contemptor.

Iste est *Petrus de Luna. Luna frigida* est, & mater aquarum. *Iste frigidus est*, qui adveniente ultimæ ætatis suæ vespere in amore creatoris sui incalescere deberet, sed *frigidus* totus est effectus. Iste est *pater aquarum.* Aqua fluxibilis est: Et hic quantum sit *fluidus*, vita ejus tota testatur.

Comparatio Petri de Luna cum luna. Inconstans.

Iste est *Roboam Rex*, qui *sapientum spreto*

Consilii

to consilio juvenes ignaros maluit quam senes prudentes auscultare. Eapropter cum superbe præsumserat, è regno pulsus est, quamvis invitus. Et *iste Petrus* suorum fretus Consiliariorum ingenio, qui à veritatis methodo illum sepellunt, pelletur è regno pontificatus sui, non sine magnis dispendio atque scandalo, & infamia, per totius orbis secula personantibus.

Hæc sunt, ô sponsa, prima mœnium meorum fundamenta, quibus turrim inexpugnabilem constituam in futurum. Quippe ista protulerim contra *vagum virum*, etsi omnis illi *scientia* adsit, quam certissime nullus dubitet *inflantem*, quod foris divinum pellit honorem, & deiformem extingvit charitatem. *Doctus, sed arrogans.*

DISTINCTIO VI.

De Petri De Luna incorrigibili pertinacia, qui ad Papatus resignationem nullo modo adduci potuerit.

POstquam primus parens Dei præceptum transgressus erat, ambulans Dominus post meridiem in paradiso, quærens peccatorem, ei dixit: *Adam ubi es?* At ille tremens respondit: *Domine audivi vocem tuam, & timui, eò quod nudus essem.* Et ait Dominus: *Et quis ostendit tibi, quod nudus esses, nisi quod ex ligno, de quo præceperam tibi, ne comederes, comedisti.* Et ait Adam: *Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno & comedi.* Et Dominus ad mulierem: *Cur hoc fecisti?* Quæ ait: *Serpens decepit me.* *Adami lapsi excusatio.*

Sic igitur sunt plerique, *quærentes excusationes, in peccatis*, sequaces parentum nostrorum primævorum. Nam alii per *infirmitatem*, alii per *impotentiam*, alii per *ignorantiam* se excusant. *Excusationis studium apud omnes.*

Petrus vero *de Luna* nullo horum se poterit excusare. Non *per infirmitatem* aut *impotentiam*. Cum alii etiam illo *infirmiores* in humana natura, jam *resignaverint*. Imo *infirmitas* non quærit obstinatiam aut rebellionem, quæ in ipso usque ad radicem reperitur. Omnis enim, qui ex infirmitate vel impotentia delinquit, culpam suam confitetur, & se peccasse cognoscit. *Petrus de Luna* nec culpam suam fatetur, neque se male egisse proclamat. Non ergo ex infirmitate peccavit. *Petrus de Luna excusari nequit, cur non resignaverit.* *Non infirmitate excusandus.*

Neque peccavit *ex ignorantia*, seu nescientia, quod forte se excusando posset affirmare, asserendo, se jam XXII annis summo functum Pontificatu pacifice, & ea de causa ipsum papatui resignare non debere. *Nec ignorantia.*

Et contra id primo veniam, & deinde concludam, illum *ex pura malitia* & peccasse & deliquisse, & in eadem sic permansisse diem usque in hodiernum. *Ex pura peccavit malitia.*

Primo namque contra ipsum inducuntur inducta, quæ *ex ipsius literis* contra eum manifeste proponuntur. Et non solum illa, verum etiam, cum in inferiori constitutus esset dignitate, *viam mutuæ renunciationis de summo pontificio contendentium* laudavit, approbavit, & utiliorem retulit, & faciliorem pro sanctæ religionis pace atq; unione. *Promiserat resignatione.*

Nec solis contentus verbis simplicibus, sed & cum aliis illius obedientiæ Cardinalibus *juravit* solenniter, *imminente* Romani Pontificis *electione*, in sua obedientia per eos fienda, quod si contingeret, ipsum in Papam assumi, pro tunc ipse unionem sanctæ Ecclesiæ sine excusatione, dilatione & machinatione, vellet diligentiori, quo posset, modo prosequi cum effectu, per omnes vias utiles & accommodas, etiam usque ad cassationem papatus inclusive, si præfatis Cardinalibus, qui tunc erant, vel eorum majori parti videretur expedire. *Juraverat hoc ante electionem.*

Ipse itaque *Petrus de Luna* assumtus in Papam *denuo juravit*, se prædicta efficaciter impleturum, si suis Cardinalibus *via mutuæ cessionis* placeret. Quæ omnibus, præter unicum Cardinalem, placuit. Et hoc idem ipso in papatum assumto fuit postea declaratum. *Juraverat idem electus.*

Fuit deinde ex parte Serenissimi *Caroli Francorum Regis* per suos solennes legatos, claræ memoriæ *Ducem*, *Byturicensem* *Admonitus à Rege Galliæ,*

censem & Burgundiæ, patruos, ac *Aurelianensem*, fratrem dicti Regis, & alios plures propter hoc ad eum destinatos, nec non zelatores pacis Ecclesiæ Cardinales Papæ præfati, Petri de Luna, quem sui Benedictum appellant, postmodum verò ex parte *Serenissimorum Principum, Angliæ & Castellæ Regum*, deinde specialiter & singulariter ex parte *Serenissimi Principis, Wenceslai Bohemiæ Regis*, tunc *Romanorum Regis*, & consequenter per plures alios cum magna devotione & humilitate supplicatum, ac etiam in vim prædicti, per eum præstiti, juramenti requisitum, quatenus prosequi vellet sanctæ Ecclesiæ unionem per viam mutuæ cessionis suæ & alterius cum eo de papatu contendentis. Quæ via fuit ab omnibus Christi fidelibus, & permaxime à Principibus & Prælatis atque universitatibus studiorum generalium magis approbata.

Angliæ, Castellæ, Bohemiæ,

Iuramentum repetivit.

Demum præfatus *Benedictus* quorundam victus instantia devota, Deo & Ecclesiæ *juravit*, vovit & promisit, pro Ecclesiæ concordia effectualiter celebranda *cedere summo pontificatui*, altero cum ipso de papatu contendente mortuo vel ejecto. Et licet *Johannes* ejectus sit aut *cesserit*, & venerabilis vir *Gregorius* libere *resignaverit*, ipse tamen nec cedere vult, nec resignare.

Sed pejeravit,

Amplius, ne se aliquibus, vi aut modo possit excusare, ex parte totius Christianæ religionis accessit ad eum devotissimus atque fidelissimus totius Ecclesiæ universalis advocatus, SIGISMUNDUS *Rex Romanorum* in persona propria, & claræ memoriæ FERDINANDUS *Rex Arragonum*, & nonnulli alii Principes & Domini suæ obedientiæ, nec non *legati Franciæ, Angliæ & Castellæ*, atq; *Caroli Navarræ Regum*, atque *generalis Concilii Constantiensis* provinciæ Moguntinæ, magna cum instantia, devotione & humilitate ipsum requirentes, quatenus *pacem Ecclesiæ* per suam *resignationem* concedere dignaretur.

Rogatus iterum à Sigismundo Imper. Ferdinando Arragon. Rege, Legatis aliorum Regum, totiusq; Concilii Const.

Ipse verò prænarratis *Ecclesiæ* sanctæ *calamitatibus non compatiens*, neq; compassurus, *nec vim considerans juramentorum*, quæ juravit, altissimo de loco *Perpiniani*, ad quem præfati Reges & Principes pro prædictis convenerant, manu secessit armata, & ad *Colliberum* maris portum, ubi suas armatas habuit galeas, se transtulit, tanquam *publicus Ecclesiæ tyrannus*, & tuus manifestus inimicus.

Perpiniano fugit.

Colliberū se recepit.

Publicus Ecclesiæ tyrannus.

In quo quidem loco cum adhuc existeret, iterum de præfatis fuit requisitus pro parte *oratorum Regum Castellæ, Arragoniæ & Navarræ* prælatorum, nec non dilecti filii *Johannis Comitis Fuxi.* Qui requisitionem non exaudiens de loco dicto recessit, & in castro *Paniscolæ* munitissimo diœceseos Dertusensis, ubi ad eum non est tutus aditus, se contulit, & reclusit.

Demuo monitus a legatis Regum.

In castro Paniscolæ delituit.

Ubi ex parte præfati *Serenissimi Principis, Regis Arragonum*, de præmissa *cessione* pro Ecclesiæ pace fienda, fuit iterum & tertio requisitus. Et iterum recusavit. Et possetenus horrendum istud atque execrabile schisma nutrit & fovet, & omnia, quæ potest, *præstat impedimenta*, ne ad pacem Ecclesiæ valeat perveniri.

Iterumq; commonefactus à Rege Arragonum.

Incorrigibilis.

Ex quibus omnibus luce clarius apparet, præfatum *Petrum de Luna ex pura malitia & obstinatione* & peccasse & peccare, alter factus *Pharao*, qui non resignavit nisi in manu forti, neq; te sponsam meam dimittet afflictam, donec in rubro mari demergatur in profundum.

Obstinatus.

Pharaoni similis.

Claret etiam, dictum *Petrum* esse fautorem & nutritorem hujus inveterati schismatis, quo jam XL annis offensus sum per hanc generationem Cain pessimam. Quanquam & dixerim illis: *Hi errant corde. Ipsi vero non cognoverunt vias meas quibus juravi in ira mea: Non intrabunt in requiem meam.*

Ex his concludo, *Petrum de Luna* esse perfectum *schismaticum, hæreticum & perjurum.*

Encomia Petri de Luna.

DISTINCTIO VII.

Petrus de Luna ad generale Concilium Constantiense per edictum publicum citatus.

His

Petrus de Luna ad Concil. Const. citatus.

HIs omnibus per mundi sapientes intime consideratis, *sacrum generale Constantiense Concilium* non potens de cætero istius *pertinaciam* sustinere, ipsum *Petrum citavit* & citari fecit, materia superius immediate posita tanquam firmissimo præsupposita fundamento.

Citationis Conciliaris formula.

Unde sub his verbis sequitur forma verborum: *Convenientes igitur in unum, more solito canonice convocati ac repræsentantes ipsam universalem Ecclesiam &c.* & infra: *Et quod eundem Benedictum fecisse & facere, quo minus ad personam suam pateat tutus accessus, super his recepta summaria ac legitima informatione reperimus, nos specialiter, & ex certa scientia, eundem Benedictum citari decrevimus per edictum publicum ad instantiam edictorum in albo prætoris positorum, citatoriamque ipsarum in audientia publica literarum, ejusdem sacri Concilii, quam vicem & effectum Apostolicæ curiæ & audientiæ apostolicæ literarum decrevimus & decernimus exercere & publice fiendam. Vobis omnibus & singulis & cuilibet vestrum, qui super his exequendis fueritis requisiti, vel fuerit requisitus, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenus vigore præsentium literarum nostrarum citetis publice præfatum Benedictum, quem etiam nos tenore earundem literarum citamus, ipsasque literas nostras publice legatis, vel legi faciatis. Insuper ex abundanti ad personam ejusdem Benedicti, si ad ipsum tutus vobis vel vestrum alicui, requisitis vel requisito fuerit forsan accessus. Sin autem, ad portas dicti Castri, loci, seu villæ Paniscolæ: Si etiam illuc vobis vel vestrum alicui, ut præmittitur, fuerit tutus accessus. Alioquin in Ecclesia Dertusensi, & in valvis Ecclesiarum majoris villæ sancti Matthæi, aut villæ seu Castri Servario ejusdem Dertusensis diœceseos, aut in aliis locis circumvicinis, quæ ad hæc idonea decernimus, in ipsorum locorum Ecclesiis infra missarum solennia easdem literas nostras alta & intelligibili voce publice legatis aut legi faciatis, eundemque Benedictum citetis peremptorie, ac uno edicto peremptorio pro omnibus. Quem etiam eodem modo per præsentes citamus ad comparendum personaliter in dicta Ecclesia cathedrali Constantiensi, in loco sessionis nostræ, ad diem videlicet centesimam à die lectionis earum nostrarum literarum prædictarum, vel ad diem LXX à die citationis factæ ad personam suam, vel ad valvas sui domicilii, si, ut præmittitur, fieri contingat. Alioquin à die citationis factæ & publicatæ in Ecclesia Dertusensi prædicta. Quem terminum primo, secundo & tertio peremptoriis terminis assignamus ad videndum & audiendum super præmissis omnibus & singulis, & maxime super crimine schismatis & hæresis tanquam super notoriis, aut alias procedi ad omnes & singulos actus & articulos judicii seu causas hujusmodi usque ad definitivam sententiam inclusive, ipsamque sententiam proferri videndum & audiendum, prout juris fuerit, & prout utilitati universalis Ecclesiæ prædictæ visum fuerit expedire, intimantes eidem & publicè, prout etiam nos per nostras literas intimamus, quod, sive venerit, sive non, nos etiam ipsius absentia divina repleti præsentia contra eum super omnibus & singulis præmissis usque ad definitivam inclusive sententiam procedemus, prout ad utilitatem ipsius universalis Ecclesiæ mediante justitia videbitur faciendum. Volumus autem & mandamus, quatenus easdem nostras literas, quas duplicandas & triplicandas, ac quoties opus fuerit, multiplicandas in valvis Ecclesiæ majoris Dertusensis prædictæ affigatis, vel affigi faciatis, & affixas dimittatis per duas horas, Et deinde loco ipsarum nostrarum literarum sic affixarum copiam illarum sub signo alicujus notarii, eisdem originalibus receptis, affigatis vel affigi faciatis, & affixam dimittatis, quatenus toties & in tot locis facta earundem literarum ac citationis publicatio omnis ignorantiæ & tergiversationis locum excludat. Decernentes, quod citationes hujusmodi factæ in audientia literarum, nec non in Ecclesia Dertusensi præfatis cum affixionibus ad valvas Ecclesiarum prædictarum, ut præmittitur, & alterius ipsarum & quælibet earundem citationum sic valeant, & illum arctent post lapsum terminorum ipsarum citationum, & cujuslibet earundem, ac si ad propriam ipsius personam citatus extitisset, & eidem personaliter nostræ prædictæ literæ præsentatæ & lectæ extitissent. Omnes & singulos, Reges & Principes & Dominos temporales, & præcipue charissimum Ecclesiæ filium, Alphonsum Regem Arragonum, omnesque secularem & temporalem pote-*

potestatem continentes, quocunq; nomine seu titulo nuncupentur, requirimus in fide Christi & Dei, eosq; nihilominus ex parte nostra requiratis, quatenus vobis & cuilibet vestrum in exequendis præmissis præbeant auxilium, consilium & favorem, vosq; & quemlibet vestrum ab omni impedimento vel impedimentis, & ad præmissa omnia & singula, quantum in eis erit, protegant & defendant. Mandantes vobis & vestrum singulis, prout ad quemlibet pertinebit, quatenus nobis in generali sessione de gestis per vos, & responsis, fideliter sub publicis instrumentis intra terminos citationum ipsarum recitare faciatis, & debite præsentetis. Dat. Constantiæ IIII Cal. Decembr. Anno à nativitate Domini M CCCC XVI.

DISTINCTIO IIX.

Petrus de Luna aut Benedictus XIII. contumax in Concilio Constantiensi à sede Papali dejectus.

HAc citatione executioni mandata, lecta fuit coram præfato *Benedicto*, & fideliter executa in præsentia illius personali à venerabili viro *Domino Lamberto de Stipite, Priore ordinis sancti Benedicti, diœcesios Leodiensis.*

Lambertus de Stipite citationem Petro de Luna prælegit.

Sed ille salutis suæ immemor in animæ suæ gravissimum ac horrendum periculum sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ *contumax* factus est & *rebellis.*

Unde & sacrosanctum *Constantiense Concilium* eundem Benedictum, prout meruit, judicavit & sententiavit *schismaticum* notorium, *hæreticum & perjurum.* Et per consequens tanquam putridum membrum ejecit & degradavit ab omni dignitate pariter & honore.

Contumax Petrus de Luna. Per Conc. Constant. Condemnatus, à sede Papali dejectus.

Et ut clarius pateat, sequitur *contra eum lata sententia* sub hac forma: *Sacrosancta &c.* [Vid. in Actis Concilii.]

DISTINCTIO IX.

De SIGISMUNDO IMPERATORE ex periculoso itinere ad Constantiense Concilium reverso. Cujus in Ecclesiam & publicam tranquillitatem merita commendantur.

AUdi filia, & vide, & inclina aurem tuam. Aperiam os meum in magnitudine laudis. Dabo salutem in Hierusalem, & in omnem terram mittam gloriam salutaris mei. Audite igitur cœli, quæ loquar, audiat terra verba oris mei. Concrescet ut ros eloquium meum, & sermo meus veluti gramen germinabit. Timore concussa dilectissima sponsa mea, tumoreque quassata *mortem* universalis advocati tui, quam rumore in aëra levatam auscultasti, formidabas. Et alia, quæ ora loquentium infrunite ac mendaciter protulere, esse vera pertimuisti. Sed & in hoc te non reprehendo.

Captivitas enim *illius, mors* vero permaxime, religionis sanctæ *congregationem Constantiæ collectam* discinderet, & schisma inveteratum induraret & nutriret, finemque intentum *generale Concilium* non haberet. Ipse enim *solus* est vir ille, qui te *reformabit*, atque in statum sanctæ religionis pristinæ collocabit. Inveni namque virum secundum cor meum, qui reædificabit civitatem sanctam Hierusalem, de qua Spiritus sanctus per os sic dicebat: *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei.* Hæc est revera civitas, quam Johannes se vidisse commemorat, dicens: *Vidi civitatem sanctam, Hierusalem novam descendentem de cœlo, à Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo.* Et infra: *Et dixit, qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia.* Hæc sancta civitas Hierusalem Ecclesia est militans, quam Johannes post antiquitatem vidit renovatam. Ipsa enim in principio nova formata est post contemtum synagogæ. Qua spreta cum in cruce pro ipsa levarer, nova facta est, & post Evangelii promulgationem synagoga mortifera facta est, terræ re-

Sigismundi Imper. in Concilio Const. merita.

condita. Sed ipsa civitas novella claruit per orbem, quæ per multa annorum centenaria religiosissime vixit. Sed ultimo jam in tempore, *XL* videlicet *annis*, nimis inveterata, scissa est, & dirupta per multorum malitiam, de quibus supra pleraq; nos contulisse reminiscor. Nunc verò temporis adveniente plenitudine *tota reformabitur*, quæ tota dirupta est, tota sanabitur, quæ tota jacuit ægrota, & tota reviviscet, quæ tota fuit occisa.

Sigismundus Reformator Ecclesiæ expectatus.

Reformabitur ergo *per fidelissimum filium tuum* SIGISMUNDUM, *Romanorum Regem*, advocatum tuum, cujus status salvificus & magnificus est. Qui jam est *in Constantia Princeps gloriosus*, cujus *prudentia* cuncta reguntur, cujus *sapientia* singula gubernantur, & cujus *providentia* omnia disponuntur.

Caroli Magni æmulus.

Novimus, *Carolum Magnum* gladio mundum ad fidem convertisse, qui & stupenda atque miranda gessit opera, ut ad unum ovile oves hinc inde dispersas congregaret. Hic vero *Rex* totum orbem terrarum, horrendo maculatum schismate, & XL annis divisum, scissumve, ad tantam reduxit pacem, tantamq; unitatem concordiæ, ut jam *conclavi in civitate Constantiensi fabricato* de sola summi Pontificis electione agatur, *reformationibus in capite ac in membris jam notatis.*

Conclave Constantiæ paratũ pro eligendo novo Papa. Reformatio in capite & in membris in Concilio Const. quæsita.

Lætare ergo Hierusalem, quia dispensatorem strenuum, regio sanguine exortum, tibi contuli, SIGISMUNDUM. Unde *carmen* sequens voce jucunda decantabo.

EN velut è spinis rosa tincta coloribus istis
Albo cum rubro prodit: Sic prodiit almo
Sangvine perfusus, REX inclitus atque serenus.
E spinis prodit, quia sponsam cum male rodit
Impia scissura, portendit regia jura.
Albus inest gratus color, atque rubens sociatus.
Primus inest splendens, alter per florida fervens,
Regis splendorem primus, signatque decorem
Vitæ fulgentis super omnia culmina mentis.
Alter virorem confert color, atque calorem.
Albo splendescit animus, rubeoq; liquescit.
Primo purgatur, secundo mens satiatur:
Inducit primus opus, omne bonum docet imus
Constanter, mire de cœptis non resilire.
Concilium tale color advocat hic *generale.*
Alter perdurat, nec amantem lædere curat.
Ut rosa pulchra patet, rosa candida, florida claret,
Utque rubens rosula, rosa mellea, rorida, pulchra.
Et velut hi flores florum dicuntur honores,
Sic *Rex* iste choris decus omne probatur honoris.
Floret deliciis roseis per climata, turbis
Fultus & armatus, cunctis per secula gratus.
Cui se subjiciunt Reges, cui pectora subdunt,
Magni scutiferi, qui novit prælia ferri,
Cui gens obaudit, cui mundi machina plaudit,
Turcos prostravit, gentiles suppeditavit;
Schisma tulit mundi, mundi per climata fusi.
Omnia colligere valuit, quæ rupta fuere.

Hinc

Hinc lætare pia, quæ tristia promere, sponsa,
Tu consuevisti, jubilans respondeas isti.

DISTINCTIO X.

SIGISMUNDI IMPERATORIS elogia ab Ecclesia decantata.

PLus, quam credere quis possit, exulto, & ultra modum lætabunda progredior, alacris viam curro, nova lætiora nunquam audiam, neque auscultabo. Sit nomen ejus gloriosum tam gloriosi *Regis*, tam fidelis *Principis*, qui unica spes mea est.

Sigismundi reformationem.

De quo quædam solennis vertitur prophetia, quæ canit *totum universum in novellum statum & optimum per ipsum reformandum.* Hæc, sponse mi dulcissime, ex verbis tuis, quæ clarissima promis veritate, conjicio verissima, & à veridicorum etiam ore prolata nuperrime sum experta. Unde nimirum in laudem ipsius *Regis Serenissimi* prorumpens sequens cano carmen:

Prophetia de magna

HIc vivat semper *Rex magnus*, magnificus *Rex*,
Et vivat regnans, sustentans climata mundi!
Hic, solio fungens regali, *Rex* generosus!
Vivat *Rex mitis*, *Rex prudens* inclitus hic Rex!
Hic vere magnus *mundi monarcha* supremus,
Lux & dux cleri, cœlo sublimior alto,
Justus, mansuetus, humilis, fortis quoque mitis.
Hector de Troja, *Carolus Magnus & Achilles*,
Hic *Diomedes*, & est *Moises*, vir strenuus, atque
Rex *David*, *Salomon*, *Josias*, sic & *Ulysses*.

* * *

SIGISMUNDI ex Concilio Constantiensi triumphus, nomine Christi Ecclesiæ denunciatus.

Meritò post cumulum threnorum lætari poteris, post lacrymarum effusionem innumeram gaudere compelleris. Nam nunc tempus advenit, ut dicas:

Gaudia præmissi cumulant inopina dolores.

Et ut ait Poeta:

Insta, ne cesses, venient post semina messes.
Post lacrymas risus, post exilium paradisus.

Gaudium publicum ob Sigismundi in Ecclesiam merita.

Hæc omnia gaudia venerunt super nos per *Serenissimum Principem SIGISMUNDUM, Romanorum Regem* devotissimum, ac universalem advocatum tuum, qui opus tam laboriosum duxit ad effectum, quod à XL annis usque in tempus præsens totius mundi sapientibus & nobilibus resistebat, qui etiam omnem, quam poterant circa istud opus diligentiam habuere. Ut concludendo de ejus *triumpho* canere possim ad te sponsam meam:

NObilis Athlantem currendo vicit alacrem
Ipomenes, magno Regis de semine natus,
Qui solus meruit vincens sibi fœdere jungi
Conjugis atque viri, reliquis pro sorte necatis,
Fit labor his cassus magnis, te qui voluere
Ducere pro cursu, solus tibi *Rex* copulatur,
Aurea qui poma proposuit ordine grato,

Quæ Venus electo juveni dedit omine lecto.
Cœlifer Athlantem juvit jam mole cadentem.
Sustinet hic cœlum, te pondere sublevat omni,
Hic tuus atque meus *Rex* fortis, sorte gravatam
Terrigenas ausos sedem corrumpere Jovis,
Fulmine laxavit, *destruxit culmina montis*,
Grandes calcavit, simul hostes suppeditavit.
Hic Rex magnificus, quem gloria laudat honoris,
Tartareos Ditis reserat vectes furibundi,
Alcidis fortis manus, atque potentia grandis.
Cerberus est captus per eum, qui singula cepit.
Cepit & hic mirans, quem mammona magna levabat, * * *Johan. XXIII.*
Ac confortabat, omni spe jam spoliatum.
Occidit prudens Argum, stellis variatum,
Fraudibus atque dolo vulpinis sæpe probatum. * * *Italos.*
Et rudis & grossus vulpem decepit asellus,
Nec rubeum valuit vulpis succurrere vellus.
Hydram, cui septem creverunt culmina sensus,
Herculeus labor & terror *scidit ordine* miro.
Destruit hic hæreses, mortis pœnâ feriendo.
Deficiunt linguæ, jam deficit os numerandi
Regis virtutes perfusi lumine divo.
Hinc cessent verba, cesset nunc lingula fari.
Cessent sermones. Sileamus, florida sponsa.

* * *

Lætus Concilii Constantiensis eventus celebratur nomine Christi.

SUpereſt adhuc unica reſponſio ad ultimum per te objectum, cujus tamen diſſolutio ex immediate prolatis clariſſima eſt. Ne tamen aliquid indiſſolutum pateat, & idem enodabo.

Objicis namque, *invidiam & Sathanam* intereſſe ſacro Conſtantienſi Concilio. Unde impediri times propoſitum atque unionis ſanctiſſimæ effectum. Verum, cum propter iſta tam anxia trepides, & univerſali credas rumori, finem intentum acquiri non poſſe: E contra ego toti mundo prædico, etſi quæ fuerat invidia aut zizania agro ſuperfuſa divino, penitus illam, ne dubites, jam ablatam.

Lites in Concilio ſaborta, compoſita.

Et quid mirum, ubi de tanto agitur opere, tamque ſolenni negotio, arduoque nimis, ſi cauſa diſputationis ſeu inventionis melioris methodi *multi inter ſe multa ſenſerint*, ſic tamen, ut per tam vias varias unus ſequatur finis, ad quem omnes anhelant. Noſti etiam, per diverſas probationes ſæpe unius propoſitionis oſtendi veritatem.

Nulla magna congregatio absq; omni diſſenſione.

Non ignoras etiam, *Paulum & Barnabam* gentium doctores inter ſe diſſenſiſſe, & ſanctiſſimos viros, *Johannem* dico *Chryſoſtomum* & *Epiphanium*, & verbo & ſcriptis diſſenſionem inter ſe habuiſſe.

Pauli & Barnaba contentio, Chryſoſtomi & Epiphanii.

Sed quicquid factum ſit, jam tranſiit in præteritum, *concordes* etiam ſunt & unius animæ, unius intentionis, uniusq; propoſiti *nationes omnes* exiſtunt cum *ſacro Cardinalium collegio*, ut uni ovili unus paſtor bonus præponatur.

Concordia in Concilio.

Nihilque aliud agendum eſt, niſi ut *poſt reformationem totius Eccleſiaſticæ dignitatis* ad ſummi Pontificis electionem procedatur.

Reformatio totius Eccleſiæ deſiderata.

Et proceſſum eſt, & electus eſt nobiliſſimus Dominus *Oddo Cardinalis*, & vocatus eſt MARTINUS V. Et ſic præoptata & diu deſiderata pacis unio facta eſt ad effectum, patre meo, & Spiritu ſancto, meque efficiente, ut regnum militantis Eccleſiæ gloriæ triumphantis, quantum poterit, comparetur.

Electo novus Pontifex in Concilio, Oddo de Columna Cardin. dictus Martinus V.

Epini-

Epinicia Ecclesiæ, in laudem SIGISMUNDI IMPERATORIS.

CArmine læta tuo, jam desino tristia fari.
Gaudia plura meo veniunt in pectore. Nam quæ
Anxia forte fui, mœrens, & tristis & ægra,
Fletibus impleta, lacrymosaque, pallida, nigra,
Florida nunc surgo, roseo perfusa colore,
Gaudiens & plaudens cano cantica carmine læto,
Post planctum plausus, post tristia gaudia canto.
Illa dies felix, & nox ea sit benedicta,
Et cœli stellæ radioso lumine plenæ,
Quæ radiis pulchre splendebant, sint benedictæ,
In quibus illustris regali semine natus
REX REGUM *mundo datus est per schismata scisso,*
Qui me solatur, qui cuncta *reconciliavit,*
Quique *reformavit,* quæ singula rupta fuere.
Gaudeat omne genus, species lætetur & omnis.
Et latitudo perfecti quælibet entis
Gaudia nunc resonet, & cantet carmina, melos.
Astra, polus, cœli, mare, tellus, gaudia cantent.
Spiritus Angelici plaudant, & machina tota
Cœli, cum terra plaudant, mœrore repulso.
Sint tibi, nate Dei, grates, dulcissime sponse,
Qui cum Patre tuo vivis per secula cuncta. Amen!

FINIS.